

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL – 4101-07-03/2013
P/13/066

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/066 - Efekty kształcenia w szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontrolerzy	1. Stanisław Bubiński – główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 86418 z dnia 29 sierpnia 2013 r. 2. Janina Stasiewicz-Kopacz - główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 86421 z dnia 2 września 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1 - 4)
Jednostka kontrolowana	Gimnazjum Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Olsztynku (11-011 Olsztynek, ul Klikowicza 4), dalej zwane „Gimnazjum”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Izabela Nawacka - Dyrektor Gimnazjum Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Olsztynku. (dowód: akta kontroli str. 5 - 6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność Gimnazjum na rzecz efektywnej realizacji zadań edukacyjnych w latach szkolnych 2010/2011 – 2012/2013.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocenę pozytywną uzasadnia spełnianie przez Gimnazjum wszystkich wymagań wynikających ze statusu szkoły publicznej oraz podejmowanie działań mających na celu poprawę efektów edukacyjnych szkoły.

Nieprawidłnością było natomiast nie powiadomienie organu prowadzącego o uchwaleniu przez Radę Pedagogiczną zmian statutu Gimnazjum.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja szkoły niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej

1.1. Podstawy formalno-prawne funkcjonowania szkoły

Opis stanu faktycznego

Gimnazjum utworzone przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich w Częstochowie („Stowarzyszenie”) zostało wpisane do prowadzonej przez Burmistrza Olsztynka ewidencji szkół i placówek niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych w dniu 8 sierpnia 2008 r. W zaświadczeniu o wpisie zawarto dane wymagane postanowieniem art. 82 ust. 3a ustawy o systemie oświaty² („u.s.o.”).

(dowód: akta kontroli str. 7, 8, 9 - 14)

W okresie objętym kontrolą (lata szkolne 2010/2011, 2011/2012 i 2012/2013) do Gimnazjum uczęszczało odpowiednio 65, 75 i 71, odbywających zajęcia w trzech, a od roku szkolnego 2011/2012 w czterech oddziałach.

(dowód: akta kontroli str. 15)

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty Dz. U. z 2004, nr 256, poz. 2572 ze zm.

1.2. Zgodność statutu szkoły z przepisami prawa

Stosownie do art. 84 ust. 1 u.s.o., statut Gimnazjum został nadany przez organ prowadzący przed rozpoczęciem roku szkolnego 2008/2009. Zawierał on wszystkie elementy obligatoryjne określone w art. 84 ust. 2 u.s.o., tj.: wskazanie osoby prowadzącej, ustanowione organy Gimnazjum wraz z zakresem ich zadań, wykaz praw i obowiązków pracowników i uczniów, jak również źródła finansowania działalności szkoły. W statucie zawarto również kryteria podziału na grupy uczniowskie, organizację zajęć pozalekcyjnych, zasady i warunki udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, sposób sprawowania nadzoru pedagogicznego, udzielanie pomocy uczniom mającym trudności w nauce oraz uczniom uzdolnionym.

Rozdział VI statutu zatytułowany „Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów” (§§ 33–42), zgodnie z § 3 ust. 3 i 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej (MEN) w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych³ stanowił wewnętrzny system oceniania (WSO), w którym:

- sformułowane zostały wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i końcoworocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć,
- ustalono kryteria oceniania zachowania uczniów,
- uregulowano sposób ustalania śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz śródrocznej oceny klasyfikacyjnej z zachowania,
- określono warunki i sposób przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych,
- ustalono roczne oceny klasyfikacyjne z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz oceny z zachowania odpowiadające skali, o której mowa w § 13 ust. 2 i § 15 ust. 3 ww. rozporządzenia,
- ustalono warunki i sposób przekazywania rodzicom (prawnym opiekunom) informacji o postępach i trudnościach ucznia w nauce.

Powyższe uregulowania statutowe, jak również spełnianie przez Gimnazjum pozostałych wymagań związanych z posiadaniem uprawnień szkoły publicznej (m.in. realizacja programów nauczania, stosowanie zasad klasyfikowania i promowania uczniów, prowadzenie dokumentacji przebiegu nauczania), były przedmiotem kontroli przeprowadzonej przez wizytatora Kuratorium Oświaty w Olsztynie w dniu 25 lutego 2009 r. W jej wyniku wydano zalecenie dotyczące opracowania i realizowania szkolnego planu nauczania zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (MENiS) w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach⁴.

(dowód: akta kontroli str. 16-63, i 70, 71-74)

Z informacji przekazanej kontrolerom NIK przez Burmistrza Olsztynka, wynika, że Stowarzyszenie nie powiadamiało tego organu o trzech zmianach w statucie, które dotyczyły organizacji nauczania, wewnętrznego systemu oceniania oraz dostosowania statutu do zmian w ustawie o systemie oświaty. Było to niezgodne z art. 82 ust. 5 u.s.o., stanowiącym, że osoba prowadząca szkołę lub placówkę,

³ rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm.)

⁴ rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach (Dz. U. nr 15, poz 142 ze zm.)

w przypadku dokonania zmian danych ewidencyjnych, w tym zmian w statucie, jest obowiązana powiadomić o tym w ciągu 14 dni organ prowadzący ewidencję.

(dowód: akta kontroli str. 66, 67, 68 i 69)

*Stwierdzone
nieprawidłowości*

W Gimnazjum nie posiadano dokumentów potwierdzających powiadomienie organu prowadzącego o uchwaleniu przez Radę Pedagogiczną zmian w statucie Gimnazjum. Działania te stanowiły naruszenie postanowień § 47 statutu, jak również art. 82 ust. 5 u.s.o.

Dyrektor Gimnazjum wyjaśniła, że nie powiadamiano pisemnie organu prowadzącego o zmianach statutu, gdyż każda uchwalona przez Radę Pedagogiczną Gimnazjum zmiana była wprowadzona po wcześniejszych uzgodnieniach z zarządem organu prowadzącego. Ponadto dwie z wprowadzonych zmian zostały uchwalone na wniosek organu prowadzącego i były one podyktowane zmianami w prawie oświatowym.

(dowód: akta kontroli str. 64-65)

1.3. Sposób i źródła finansowania szkoły

*Opis stanu
faktycznego*

Wg zapisów statutu środki finansowe na działalność Gimnazjum mogły pochodzić z dotacji jednostki samorządu terytorialnego, darowizn i dotacji osób fizycznych i podmiotów innych niż jednostki samorządu terytorialnego, przychodów z działalności własnej, dotacji celowych resortu oświaty oraz innych dotacji celowych. Rodzice uczniów nie byli zobowiązani do opłaty czesnego za naukę ich dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 62-63)

W latach budżetowych 2010 – 2012, roczne przychody w przeliczeniu na jednego ucznia⁵, wynosiły od 5 598,93 zł do 6 542,39 zł i w ok. 99,8 % pochodziły z dotacji otrzymanych z Gminy Olsztynek. Wydatki bieżące na jednego ucznia wyniosły od 5 820,75 zł do 6 754,89 zł rocznie.

(dowód: akta kontroli str. 75)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność Gimnazjum w zakresie legalności funkcjonowania szkoły niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej.

2. Wyposażenie szkoły do realizacji celów statutowych oraz dla zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków uczniom i nauczycielom

2.1. Wyposażenie szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne

*Opis stanu
faktycznego*

Zajęcia w Gimnazjum prowadzone były w pomieszczeniach wynajmowanych od I Liceum Ogólnokształcącego im. Jacka Kaczmarskiego w Olsztynku (dalej „LO”), na podstawie zawartej umowy.

(dowód: akta kontroli str. 76-77, 78-80, 81-82, 83-84)

Przeprowadzone oględziny wykazały, że Gimnazjum posiadało wyposażenie niezbędne do realizacji programu nauczania z języka angielskiego, informatyki, chemii i fizyki, stosownie do zalecanych warunków i sposobu realizacji podstawy programowej, określonych w rozporządzeniach MEN w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego

⁵ Do wyliczenia przychodów, jak i wydatków na jednego ucznia w latach budżetowych 2010-2012 przyjęto uśrednioną liczbę uczniów z lat szkolnych 2009/2010 – 2012/2013 oraz proporcjonalny czas trwania roku szkolnego w poszczególnych latach budżetowych.

w poszczególnych typach szkół.⁶ Brak było natomiast wyodrębnionych pomieszczeń do nauczania takich przedmiotów jak chemia, fizyka, języki obce i informatyka.

Według oceny Dyrektora, warunki lokalowe jakimi dysponuje Gimnazjum nie pozwoliły na wydzielenie osobnych pracowni dla każdego z ww. przedmiotów. Poszczególne sale lekcyjne są wykorzystywane do nauki wielu przedmiotów, co wg. Dyrektora „w niczym nie ogranicza możliwości realizowania przez nauczycieli zamierzonych celów edukacyjnych, a stosowne pomoce np.: mapa, plansza czy rzutnik multimedialny są „mobilne” i przynoszone przez nauczyciela na konkretną lekcję”.

(dowód: akta kontroli str. 85-86, 87, 88)

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że brak wyspecjalizowanych sal do nauki niektórych przedmiotów (fizyka, chemia, języki obce), jakkolwiek obiektywnie uzasadniony ze względu na możliwości lokalowe szkoły, mógł mieć wpływ na efektywność nauczania tych przedmiotów.

(dowód: akta kontroli str. 64-65)

Opis stanu faktycznego

Przeprowadzone w trakcie kontroli NIK badania ankietowe wśród 29 uczniów Gimnazjum wykazały, iż 13 z nich (45 %) ocenia budynek szkoły za schludny, przestronny i czysty, a następnych 13 za częściowo spełniający te warunki. Podział wśród uczniów wystąpił również w ocenie korzystania przez nauczycieli z pomocy dydaktycznych i multimedialnych dostępnych w szkole, gdyż 15 uczniów uznało iż większość nauczycieli korzysta z dostępnego wyposażenia, a 14 uczniów podało, że tylko niektórzy. Ankietowani nauczyciele w większości (90%) wyrazili przekonanie, że posiadane przez Gimnazjum pomoce dydaktyczne są wystarczające do realizacji programu nauczania, chociaż brakuje komputerów z dostępem do internetu (4 odpowiedzi) oraz rzutników multimedialnych i tablic medialnych (3 odpowiedzi).

(dowód: akta kontroli str. 92-93, 94-95, 96-97)

2.2. Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków uczniom i nauczycielom

Opis stanu faktycznego

W umowie najmu z LO ustalono, że za stan techniczny budynku, w którym prowadzono zajęcia odpowiada udostępniający pomieszczenia.

Z ustaleń kontroli wynika, że w badanym okresie Dyrektor Gimnazjum nie przeprowadzała przeglądów pomieszczeń i obiektów szkoły w celu sprawdzenia w jakim stopniu zapewniają one bezpieczne i higieniczne warunki nauki, a także nie dokonywała takiego przeglądu innych obiektów wykorzystywanych przez uczniów Gimnazjum⁷. Składając wyjaśnienie w tej sprawie Dyrektor podała, iż jako że za stan techniczny budynku, jak i za bezpieczne i higieniczne warunki w obiekcie odpowiada organ zarządzający obiektem, tj. LO, a ponadto, dlatego że pomieszczenia te i obiekty są użytkowane zarówno przez uczniów tego liceum, jak i Gimnazjum, przed rozpoczęciem kolejnego roku szkolnego to kierownictwo LO dokonywało corocznych przeglądów stanu bezpieczeństwa we wszystkich pomieszczeniach, w tym użytkowanych przez Gimnazjum.

⁶ rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. nr 4, poz. 17.) oraz w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie jak wyżej (Dz. U. z 2012 r., poz. 977)

⁷ Obowiązek przeprowadzania co najmniej raz w roku przeglądów pomieszczeń i obiektów szkolnych przez dyrektora szkoły wynika z przepisu § 3 ust. 1-2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2009 r. nr 4, poz. 17). Z przeglądu dyrektor sporządza protokół, a jego kopię przesyła do organu prowadzącego szkołę.

W Gimnazjum, w okresie objętym kontrolą, przeprowadzone były przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie dwie kontrole i jedną wizytację z czego:

- kontrolami przeprowadzonymi w dniach 08.12.2011 r. i 12.12.2012 r. objęto przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne pomieszczeń i otoczenia. W wyniku przeprowadzonej lustracji pomieszczeń nie stwierdzono nieprawidłowości i nie wniesiono uwag, bądź zastrzeżeń do stwierdzonego stanu faktycznego,
- wizytacja przeprowadzona 16.04.2012 r. dotyczyła „Diagnozy przedsięwzięć prozdrowotnych w placówce nauczania i wychowania”. Po przeprowadzonej wizytacji zalecono: kontynuować działania prozdrowotne oraz dalej uczestniczyć w realizacji programów „Znajdź właściwe rozwiązanie” i „Trzymaj formę”.

(dowód: akta kontroli str. 64-65, str. 89-91)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania związane z zapewnieniem uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i pobytu w szkole.

3. Efekty dydaktyczne szkoły

3.1. Wyniki klasyfikacji i promocji uczniów w wewnątrzklasowym systemie oceniania

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z przyjętymi w statucie zasadami klasyfikowania i promowania uczniów, na posiedzeniach Rady Pedagogicznej dokonywano corocznych ocen wyników nauczania i klasyfikowania uczniów.

W badanym okresie, na koniec poszczególnych lat szkolnych do Gimnazjum uczęszczało odpowiednio: 65, 77 i 69 uczniów (ogółem 211 uczniów). W latach tych promocję do następnej klasy uzyskało ogółem 209 uczniów (99,1 %), z tym że w roku szkolnym 2010/2011 i 2012/2013 promocję do następnej klasy otrzymali wszyscy uczniowie, natomiast po roku szkolnym 2011/2012 promocji nie uzyskało 2 uczniów (2,6 %). Byli oni uczniami klasy II i na koniec roku szkolnego mieli więcej niż 2 oceny niedostateczne.

W ww. latach szkolnych średnią ocenę powyżej 4,75 uzyskało ogółem 43 uczniów (20,4 %), natomiast 17 uczniów (8,1 %), uzyskało promocję dopiero po zdaniu egzaminu poprawkowego.

(dowód: akta kontroli str. 15)

3.2. Wyniki uczniów szkoły uzyskane na egzaminach zewnętrznych

Uczniowie kończący naukę egzaminami ocenianymi przez Centralną Komisję Egzaminacyjną uzyskiwali wyniki wyższe od średniej krajowej, z tego:

- w roku szkolnym 2010/2011 zdawało 20 uczniów, którzy uzyskali wyniki powyżej, jak i poniżej średniej krajowej, w tym:
 - z części humanistycznej średni wynik Gimnazjum na poziomie 23,4 pkt, był niższy o 1,9 pkt od średniej krajowej (25,3 pkt),
 - z części matematyczno-przyrodniczej średni wynik - 26,2 pkt, był wyższy o 2,6 pkt od średniej krajowej (23,6 pkt),
 - z części językowej egzamin z języka angielskiego zdawało 14 uczniów, których średni wynik - 27,8 pkt był niższy o 0,5 pkt od średniej krajowej (28,3 pkt), natomiast z języka niemieckiego zdawało 6 uczniów, których średni wynik - 33,6 pkt był wyższy o 6,0 pkt od średniej krajowej (27,6 pkt).

- w roku szkolnym 2011/2012 zdawało 25 uczniów, a ich średnia z każdego egzaminu była wyższa od średniej krajowej, w tym:
 - z części humanistycznej średni wynik z języka polskiego wyniósł 71 % i był wyższy o 6 % od średniej krajowej (65 %), a z historii i wiedzy o społeczeństwie 64,4 % i był wyższy o 3,4 % od średniej krajowej,
 - z części matematyczno-przyrodniczej średni wynik z matematyki wyniósł 52,6 % i był wyższy o 5,6 % od średniej krajowej, a z przedmiotów przyrodniczych 55,0 % i był wyższy o 5,0 % od średniej krajowej,
 - z języków obcych: egzaminy z języka angielskiego zdawało 16 uczniów, którzy z poziomu podstawowego uzyskali średnio 74,7 % (wyżej od średniej krajowej o 11,7 %), a z poziomu rozszerzonego 54,8 % (wyżej od średniej krajowej o 8,8 %), natomiast z języka niemieckiego zdawało 9 uczniów, którzy z poziomu podstawowego uzyskali średnio 63,4 % (wyżej od średniej krajowej o 6,4 %), a z poziomu rozszerzonego 42,2 % (wyżej od średniej krajowej o 9,2 %).
- w roku szkolnym 2012/2013 zdawało 16 uczniów, którzy poza częścią humanistyczną uzyskali wyniki wyższe od średniej krajowej i tak:
 - z części humanistycznej średni wynik z języka polskiego wyniósł 61,3 % i był niższy o 0,7 % od średniej krajowej (62,0 %), a z historii i wiedzy o społeczeństwie 54,4 % i był niższy o 3,6 % od średniej krajowej,
 - z części matematyczno-przyrodniczej średni wynik z matematyki wyniósł 56,9 % (wyższy o 8,9 % od średniej krajowej), a z przedmiotów przyrodniczych 63,2 % (wyższy o 4,2 % od średniej krajowej),
 - z języków obcych: egzaminy z języka angielskiego zdawało 14 uczniów, którzy z poziomu podstawowego uzyskali średnio 66,6 % (wyżej od średniej krajowej o 3,6 %), a z poziomu rozszerzonego 48,4 % (wyżej od średniej krajowej o 3,4 %), natomiast z języka niemieckiego zdawało 2 uczniów tylko poziom podstawowy uzyskując średnio 48,4 % (wyżej od krajowej o 3,4 %).

(dowód: akta kontroli str. 98)

Na podstawie wyników 11 egzaminów przeprowadzonych w latach 2011 – 2013 na zakończenie klas III ustalono, że ich rezultaty plasowały się powyżej poziomu trzeciego w dziewięciostopniowej skali staninowej, z przewagą ocen na poziomie siódmym. I tak:

- w roku szkolnym 2010/2011 - z części humanistycznej na poziomie 5, z części matematyczno-przyrodniczej na poziomie 6 oraz z części językowej na poziomie 7,
- w roku szkolnym 2011/2012 – z języka polskiego na poziomie 7, z wiedzy o społeczeństwie i historii na poziomie 6 oraz z matematyki i z przedmiotów przyrodniczych na poziomie 7,
- w roku szkolnym 2012/2013 – z języka polskiego na poziomie 5, z wiedzy o społeczeństwie i historii na poziomie 4 oraz z matematyki i z przedmiotów przyrodniczych na poziomie 7.

(dowód: akta kontroli str. 99)

Dyrektor Gimnazjum podała, że po każdym egzaminie zewnętrznym nauczyciele otrzymywali raporty z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej (każdy ze swojego przedmiotu objętego egzaminem) w celu dokonania szczegółowej analizy ich wyników oraz rozpoznania problemów jakie mieli uczniowie z rozwiązaniem zadań egzaminacyjnych. Nauczyciele zobligowani byli do wyciągnięcia wniosków i wdrożenia takich metod i sposobów pracy, które pozwoliłyby uczniom kolejnych roczników na lepsze zrozumienie i poradzenie sobie z kolejnym egzaminem.

Po analizie ogólnych problemów na posiedzeniach rady pedagogicznej formułowano konkretne wnioski do dalszej pracy.

(dowód: akta kontroli str. 64-65)

Liczona w skali staninowej edukacyjna wartość dodana („EWD”), obliczona została przez porównanie wyników na „wejściu” (sprawdziany z 2009 r. i 2010 r.) oraz wyników egzaminu gimnazjalnego na „wyjściu” z języka polskiego i matematyki uczniów w klasie III z roku 2012 i 2013. Wykazała ona, że nastąpiło znaczne rozwarstwienie w poziomie zdobytej wiedzy na uczniów, którzy osiągnęli wysokie wyniki nauczania (w skali staninowej „7–9”) oraz na uczniów o niskim poziomie zdobytej wiedzy (w skali staninowej „1–3”), i tak uczniowie którzy:

- zdawali egzamin końcowy w 2012 r.:
 - naukę w 2009 r. rozpoczęło 21 uczniów, z których wysoki stopień wiedzy miało 4 uczniów (19 %), natomiast niski stopień wiedzy 3 uczniów (14,3 %). Naukę zakończyło 25 uczniów (przybyło 4 uczniów),
 - z języka polskiego (na egzaminie) wysoki stopień wiedzy miało 14 uczniów (56 %), natomiast niski stopień wiedzy osiągnęło 6 uczniów (24,0 %),
 - z matematyki (na egzaminie) wysoki stopień wiedzy osiągnęło 11 uczniów (44 %) oraz 11 uczniów (44 %) osiągnęło niski stopień wiedzy,
- zdawali egzamin końcowy w 2013 r.:
 - naukę w 2010 r. rozpoczęło 16 uczniów, z których wysoki stopień wiedzy miało 7 uczniów (43,8 %), natomiast niski stopień 3 uczniów (18,8 %),
 - z języka polskiego (na egzaminie) wysoki stopień wiedzy miało 6 uczniów (37,5 %) oraz 6 uczniów (37,5 %) osiągnęło niski stopień wiedzy,
 - z matematyki (na egzaminie) wysoki stopień wiedzy miało 9 uczniów (68,8 %) oraz 4 uczniów (68,8 %) osiągnęło niski stopień wiedzy.

(dowód: akta kontroli str. 99)

Dyrektor Gimnazjum podała, że informacje o wynikach egzaminów zewnętrznych były podstawą do dyskusji nad efektami nauczania na posiedzeniu Rady Pedagogicznej. Wysoką efektywność nauczania dotyczyła uczniów „*chcących się uczyć*”, natomiast wśród uczniów, którzy osiągnęli niski stopień przyrostu wiedzy byli tacy, którzy mieli problemy z przyswojeniem sobie jej podstawowego zakresu, jak również i tacy, którzy nie chcieli angażować się w jakiegokolwiek działania proponowane przez nauczycieli w celu poprawienia swoich notowań. Ponadto, w ocenie Dyrektora, w Gimnazjum występuje „*grupa uczniów zdolnych ale leniwych, do których nie udaje się dotrzeć*”.

(dowód: akta kontroli str. 64-65)

Wyniki nauczania uzyskane przez uczniów za lata 2010-2012 klasyfikują Gimnazjum na wykresie Edukacyjnej Wartości Dodanej (EWD) wśród szkół, które osiągały wyniki nauczania lepsze od przeciętnych, gdyż z języka polskiego wyniki te mieściły się we współrzędnych (96,0; - 3,0) do (105,5; + 3,0), natomiast z matematyki we współrzędnych (99,0; - 0,5) do (108,0; + 6,0).

(dowód: akta kontroli str. 100-101)

3.3. Wyniki szkoły uzyskane w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i turniejach.

W latach szkolnych 2011/2012 – 2012/2013, w 4 konkursach organizowanych przez Kuratora Oświaty uczestniczyło 21 uczniów Gimnazjum. Były to konkursy przedmiotowe z języka angielskiego (rok szkolny 2011/2012 i 2012/2013), z języka

polskiego (rok szkolny 2012/2013) oraz z geografii (rok szkolny 2012/2013), a udział w nich był poprzedzony eliminacjami wewnętrznymi.

W roku szkolnym 2011/2012 uczennica klasy III została laureatem kuratorskiego konkursu z języka angielskiego i w związku z tym była zwolniona z obu części egzaminu gimnazjalnego (otrzymując maksymalną liczbę punktów).

(dowód: akta kontroli str. 102)

Poza uczestnictwem w konkursach organizowanych przez Kuratora Oświaty, uczniowie Gimnazjum uczestniczyli w 14 innych formach współzawodnictwa międzyszkolnego, w tym m.in. w konkursie powiatowym „Corrida Ortograficzna”, Międzynarodowym Konkursie Fizycznym „Lwiątko”, Konkursie Matematycznym „Kangur”, Międzynarodowym Konkursie YPEF „Młodzież w lasach Europy”, w Gminnej Integracyjnej Olimpiadzie Sportowej, w Międzyszkolnym Konkursie Wiedzy o Bł. Janie Pawle II, oraz w szeregu mniejszych wewnątrzszkolnych konkursach. Ogółem w tych formach współzawodnictwa wzięło udział 59 uczniów. Do najbardziej prestiżowych osiągnięć zaliczono m.in. zwycięstwo w Powiatowym Konkursie ortograficznym „Corrida Ortograficzna” (lata szkolne 2011/2012 i 2012/2013) oraz tytuł TAONA w Międzynarodowym Konkursie Fizycznym „Lwiątko” (lata szkolne 2011/2012 i 2012/2013).

(dowód: akta kontroli str. 102)

Przeprowadzone przez NIK badanie ankietowe 28 rodziców wykazało, że w ich ocenie przyjęte w Gimnazjum wymagania wobec uczniów potwierdzają, iż wybrali właściwą szkołę dla swoich dzieci kierując się głównie opiniami o niej, o nauczycielach oraz opiniami znajomych (76,2 %).

(dowód: akta kontroli str. 96-97)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Gimnazjum w zakresie uzyskanych efektów dydaktycznych.

4. Organizacja i realizacja procesu dydaktycznego

4.1. Kwalifikacje nauczycieli

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą, w Gimnazjum zatrudnionych było od 15 do 16 nauczycieli, z czego trzy osoby zatrudnione były na pełnych etatach (22 godziny tygodniowo), a pozostali nauczyciele w wymiarze od 5 do 16 godzin tygodniowo.

Najliczniejszą grupę w roku szkolnym 2012/2013 stanowili nauczyciele posiadający stopień nauczyciela dyplomowanego (6 osób) oraz nauczyciele mianowani (także 6 osób).

(dowód: akta kontroli str. 103, 104-105)

4.2. Prawidłowość wdrażanie szkolnych programów nauczania

Przyjęte w Gimnazjum programy nauczania, zgodnie z wymogami art. 22a ust. 2 i ust. 2b u.s.o. oraz przepisami wykonawczymi do tego przepisu, były dopuszczone do użytku szkolnego przez Dyrektora Gimnazjum. Programy te były zaopiniowane przez nauczycieli mianowanych i dyplomowanych, posiadających wykształcenie wyższe i kwalifikacje wymagane do prowadzenia zajęć edukacyjnych dla których były one przeznaczone.

(dowód: akta kontroli str. 70, 71-74 i 106)

4.3. Zgodność realizowanych programów nauczania z podstawą programową kształcenia ogólnego

Na podstawie losowo wybranych po 5 tematów z dzienników lekcyjnych, prowadzonych w roku szkolnym 2012/2013 w klasie III z języka polskiego oraz z matematyki stwierdzono, że realizowane tematy lekcji mieściły się w treściach nauczania ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz realizowały treści nauczania zawarte w dopuszczonych do użytku szkolnych programach nauczania tych przedmiotów.

(dowód: akta kontroli str. 107-109 i 110-111)

4.4. Zachowanie minimalnego wymiaru obowiązkowych zajęć szkolnych

Wymiar zajęć przyjęty w szkolnym planie nauczania (dla trzyletniego cyklu nauczania zakończonego w roku szkolnym 2012/2013) był zgodny z ramowym planem nauczania dla Gimnazjum, w tym na realizację zajęć z języka polskiego planowano przeznaczyć 453 godziny (przy obowiązkowej liczbie 450 godzin), a na zajęcia z matematyki - 388 godzin (przy obowiązkowej liczbie 385 godzin). Cykl nauczania w obu przedmiotach zrealizowany został w wymiarze ponad obowiązkowe minimum, w tym z języka polskiego zrealizowano 455 godzin (101,1 %), a z matematyki 398 godzin (103,4 %).

W wymiarze ponad ustalone minimum zrealizowano nauczanie z kilku innych przedmiotów, w tym m.in. z przedmiotu wiedza o społeczeństwie (103,1 %), historia (102,6 %), a z języka angielskiego w 100 %.

(dowód: akta kontroli str. 112)

Przeprowadzone w trakcie kontroli NIK badanie ankietowe wykazało, że w ocenie rodziców przyjęte w Gimnazjum wymagania zapewniają oczekiwany poziom wiedzy (82,1 %), a nauczyciele są przygotowani merytorycznie do nauczania prowadzonych przedmiotów (85,7 %).

(dowód: akta kontroli str. 96-97)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Gimnazjum w zakresie organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

5. Wspieranie kształcenia uczniów z trudnościami w nauce i zaburzeniami rozwojowymi

5.1 Wsparcie szkoły na rzecz uczniów mających trudności w nauce

Opis stanu faktycznego

Zasady udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom uregulowano w statucie Gimnazjum, w którym określono, że będą one polegały m.in. na:

- współpracy z innymi instytucjami, w tym m.in. z Powiatowymi Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi,
- powoływaniu zespołów nauczycielskich m.in. do udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom o specjalnych problemach edukacyjnych,
- opracowywaniu przez nauczycieli indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego,
- zakładaniu i prowadzeniu karty indywidualnych potrzeb ucznia,
- ocenie efektywności udzielonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

W roku szkolnym 2012/2013 udzielano pomocy psychologiczno-pedagogicznej 19 uczniom (27,1 % ogółu uczniów), w tym 13 uczniom, którzy mieli opinie z powiatowej poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz 6 uczniom wytypowanym do wsparcia psychologiczno-pedagogicznego przez nauczycieli Gimnazjum.

Udzielona pomoc sprowadzała się głównie do pracy indywidualnej z uczniem (dając mu wsparcie oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów i trudności), udzielania wsparcia rodzicom, organizowania pomocy koleżeńskiej, diagnozowania problemów wychowawczych, prowadzenia zajęć psychoedukacyjnych, włączania uczniów do działań pozalekcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 29-63, 113)

W ww. roku szkolnym, dla potrzeb wsparcia uczniów z trudnościami w nauce prowadzone były pozalekcyjne zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z:

- matematyki dla 7 uczniów (z klasy I i II), po 1 godzinie tygodniowo w grupie międzyklasowej,
- języka polskiego dla 19 uczniów (z klasy I i II), po 1 godzinie tygodniowo w grupie z podziałem na klasy,
- języka angielskiego dla 7 uczniów (z klasy I i II), po 1 godzinie tygodniowo w grupie międzyklasowej.

(dowód: akta kontroli str. 114)

Uzasadniając sposób typowania uczniów w roku szkolnym 2012/2013 do wsparcia psychologiczno-pedagogicznego przez nauczycieli Gimnazjum (6 uczniów) oraz do zajęć pozalekcyjnych w celu wsparcia uczniów z trudnościami w nauce, Dyrektor podała, że pomocy udzielano uczniom, u których zauważano trudności w przyswajaniu wiedzy oraz po pozyskaniu informacji o trudnych sytuacjach losowych. Dla każdego z tych uczniów powołano zespół wsparcia pracujący w oparciu o indywidualną kartę pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 115)

Do egzaminu poprawkowego w roku szkolnym 2011/2012 przystąpiło 11 uczniów i wszyscy uzyskali promocję do następnej klasy. W następnym roku szkolnym, indywidualnym wsparciem w procesie nauczania objęto 9 z tych uczniów. Wsparcie to polegało na udzieleniu jednogodzinnych zajęć korekcyjno-kompensacyjnymi, w tym siedmiu uczniom z jednego przedmiotu (z języka polskiego), natomiast jednemu uczniowi z trzech przedmiotów (język polski, matematyka i język angielski) oraz jednemu uczniowi z dwóch przedmiotów (język polski i matematyka). Udzielone wsparcie przyczyniło się do zakończenia nauki przez tych uczniów w roku szkolnym 2012/2013 bez ocen niedostatecznych.

(dowód: akta kontroli str. 114)

Nie objęcie indywidualnym wsparciem w roku szkolnym 2012/2013 dwóch uczniów, którzy w poprzednim roku szkolnym uzyskali promocję po zdaniu egzaminu poprawkowego, Dyrektor wyjaśniła, iż uczniowie ci mieli pomoc zorganizowaną przez rodziców w domu i nie korzystali ze wsparcia w szkole, a ponadto „uczniowie ci wykazali też więcej chęci do pracy i nie potrzebowali dodatkowej pomocy”.

(dowód: akta kontroli str. 115)

Badania ankietowe NIK wśród rodziców wykazały, iż uważają oni, że Gimnazjum zapewnia dostateczną pomoc uczniom, którzy mają trudności w nauce (74,1 %), natomiast 83,3 % uczniów Gimnazjum było zdania, że nie mieli oni potrzeby korzystania z takiej pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 92-93, 96-97)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Gimnazjum w zakresie wspierania kształcenia uczniów z trudnościami w nauce i zaburzeniami rozwoju.

6 Wspieranie kształcenia uczniów uzdolnionych

6.1 Działania szkoły na rzecz uczniów uzdolnionych

Opis stanu faktycznego

Działania Gimnazjum związane ze wspieraniem uczniów uzdolnionych określone w statucie obejmowały m.in. „prawo do rozbudzania i rozwijania indywidualnych zdolności twórczych, wsparcia opiekuńczo-wychowawczego, uwzględniania indywidualnych potrzeb”.

W roku szkolnym 2011/2012 promocję z wyróżnieniem otrzymało 16 uczniów, wśród których troje było laureatami różnego rodzaju konkursów na szczeblu powiatowym i wojewódzkim (konkurs kuratorski z języka angielskiego, Powiatowy Konkurs Recytatorski i Powiatowy Konkurs Ortograficzny „Corrida ortograficzna”). Uczniowie ci rozwijali swe uzdolnienia w ramach dodatkowych zajęć z matematyki (po 1 godzinie lekcyjnej przez cały rok szkolny) oraz z języka polskiego (jako przygotowanie do konkursu ortograficznego i kuratorskiego).

(dowód: akta kontroli str. 116)

Ogółem w roku szkolnym 2012/2013 prowadzono w Gimnazjum celowe zajęcia rozwijające uzdolnienia uczniów z czterech przedmiotów, w tym zajęcia z:

- języka polskiego po jednej godzinie, w których uczestniczyło 6 - 8 uczniów,
- matematyki po jednej godzinie - uczestniczyło 13 uczniów,
- historii po jednej godzinie - uczestniczyło 7 uczniów,
- fizyki, w których uczestniczyło tylko dwóch uczniów i po odbyciu dwóch spotkań zajęcia zawieszono (uczniowie nie wyrazili dalszej chęci uczestnictwa).

(dowód: akta kontroli str. 116)

Większość ankietowanych przez NIK rodziców (65,4 %) podało, że w ich ocenie Gimnazjum wspiera uzdolnienia uczniów. Uczniowie – również w większości (75,9%) wyrazili opinię, że mogliby osiągnąć lepsze wyniki w nauce, lecz przeszkodę w tym stanowi brak czasu (51,5% odpowiedzi) oraz brak „zaciekawienia” przedmiotem ze strony nauczycieli (75,9 %).

(dowód: akta kontroli str. 92-93, 96-97)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Gimnazjum w zakresie wspierania kształcenia uczniów uzdolnionych.

7 Wspieranie zainteresowań uczniów

7.1 Organizacja zajęć pozalekcyjnych w szkole

Opis stanu faktycznego

W każdym z lat szkolnych badanego okresu, na stronie internetowej Gimnazjum zamieszczana była informacja o proponowanych zajęciach dodatkowych. Zgodnie z ofertą, prowadzone były zajęcia pozalekcyjne, w których uczestniczyły grupy uczniów liczące do kilkunastu osób. Nie były to zajęcia o charakterze mobilizujących ogół uczniów, które miałyby na celu zagospodarowanie ich czasu wolnego i umożliwienie uczniom rozwoju zainteresowań.

(dowód: akta kontroli str. 117)

W sprawie organizowanych zajęć pozalekcyjnych dla ogółu uczniów Dyrektor podała, że w każdym roku szkolnym proponowane i prowadzone były różne rodzaje i formy zajęć pozalekcyjnych, np.: zajęcia taneczne, zajęcia muzyczne, z rysunku, teatru. Wszyscy uczniowie uczęszczali obowiązkowo na zajęcia popołudniowe z wychowania fizycznego (siłownia, basen, fitness), a ponadto część uczniów miała też zajęcia organizowane przez rodziców.

(dowód: akta kontroli str. 115)

Ankietowani przez NIK rodzice w 67,9 % podali, że oferta zajęć pozalekcyjnych jest odpowiednia, natomiast pozostali uznali, że za mała. Większość uczniów podała, że wprawdzie zajęcia pozalekcyjne rozwijają ich zainteresowania (86,2 %), jednak 4 uczniów (13,8 %) odpowiedziało, że organizowane zajęcia nie rozwijają ich zainteresowań.

(dowód: akta kontroli str. 92-93, 96-97)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Gimnazjum w zakresie proponowania uczniom zajęć pozalekcyjnych.

IV. Wnioski

*Wnioski
pokontrolne*

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸, wnosi o powiadomienie organu prowadzącego, a w konsekwencji również organu ewidencyjnego o uchwalonych przez Radę Pedagogiczną zmianach statutu Gimnazjum.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego i wykorzystania uwag.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, dnia 11 października 2013 r.

⁸ Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zm.